

DNEVNIK Pisma bralcev 31.12.2025

Jankovičeva tržnica ohranja več kot Hribarjev in Plečnikov načrt, 2.

V pismih bralcev se je 19. 12. 2025 Vasja Butina lotil razpravljanja o okoli 130 let stari idejni zamisli gradnje pokrite tržnice ljubljanskega župana Hribarja, ki je nastala neposredno pri ogledu samostanskih ruševin ter hudo poškodovanih okoliških baročnih zgradb po katastrofalnem ljubljanskem potresu.

Nakar se je lotil pojasnjevanja tudi še okoli skoraj sto let starih idejnih gradbenih namenov župana Puca ter arh. Plečnika glede izgradnje Novega Magistrata. Prepričan sem, da tedaj tako oba župana kakor tudi arh. Plečnik o dandanašnjih gradbenih protipotresnih ukrepih, o tektonskih okoliščinah ter hidrogeoloških posledicah nestrokovne gradnje in o potrebnih zaščitnih ukrepih varovanja pitne vode niso imeli zadostnega strokovnega znanja, kaj šele praktičnih izkušenj.

Kot odgovorni projektant in nadzornik gradnje komunalne infrastrukture sem se desetletja v Nemčiji pogosto ter zelo uspešno ukvarjal z zelo zahtevnimi hidrogeološkimi zahtevami različnih terenov, vendar moram priznati, da na tako obupno zahtevne tektonske in hidrogeološke razmere, kot vladajo pod ljubljansko tržnico ter v njeni okolici, na mojo srečo v praksi nisem nikoli naletel, kaj šele imel z njimi opraviti.

Očitno g. Butina ni prebral ali ni razumel strokovnih namigov in opozoril o hudem, nevarnem ogrožanju ljubljanske pitne vode, kakor tudi celotnega širšega področja izredno slabo nosilnih tal pod in okoli tržnice, deloma med vrsticami izraženih v študiji z naslovom »Primerjava geotehničnih in hidrogeoloških pogojev temeljenja na dveh izbranih lokacijah (tržnica/grad) za izgradnjo garažne MOL«, ki ga je že leta 2008 po naročilu MOL izdelal Geološki zavod Slovenije. V mojem referatu na javnem posvetu Slovenske akademije znanosti ter umetnosti sem 24. 6. 2025 predstavil in pojasnil to ustrezno strokovno aktualizirano študijo z dodatkom kasnejših javnih ter uradnih podatkov MOL ter novejših spoznanj o tektonsko razdrobljenem, plazovitem Grajskem hribu in potresni prelomnici skozi poševno slojevito sestavo tal s pretoki podtalnice desne brežine Ljubljanice.

V študiji GeoZS prvotno izhajajo iz skupne ugotovljene potrebne zmogljivosti 600 parkirnih mest na posamezno garažo. Za tako zmogljivo podzemno garažo pod tržnico je GeoZS ugotovil skupne gradbene stroške v višini do 8,51 mio €, dočim naj bi bili stroški enako zmogljivega objekta pod Grajskim hribom zgolj »verjetno nekoliko dražji«.

Zaradi naknadno ugotovljenega pomanjkanja potrebne gradbene površine je morala MOL skupno zmogljivost garažne hiše pod tržnico s potrebnih 600 zmanjšati na le hudo nezadostnih 250 parkirnih mest. Verjetno na podlagi izkušenj z naknadno hudo podražitvijo znatno manj zahtevne izgradnje parkirne hiše pod Kongresnim trgom, so se medtem prvotno v študiji

predvideni skupni gradbeni stroški v višini do 8,51 mio € morali v osnutkih proračunov MOL za leti 2026 in 2027 zvišati na kar 61,3 mio €! Avtorji proračunov niso navedli vzrokov za to 720-odstotno zvišanje investicije, in to brez upoštevanja še dodatnih stroškov in pojasnil kdaj, kje in kako bo MOL predvidela ter nadomestila teh nujno še potrebnih manjkajočih 350 parkirnih mest.

Poleg tega v ocenah teh stroškov tudi še niso upoštevani v prihodnjih desetletjih nastajajoči dodatni visoki številni milijonski stroški pričakovanih sanacij hudih poškodb okoliških baročnih sakralnih zgradb ter ohranjanja objektov državno in svetovno zaščitene kulturne dediščine, zaradi pričakovanega posledičnega delnega neenakomernega posedanja njihovih temeljev zaradi povzročenih nekontroliranih preusmeritev tokov podtalnice, predvidenega barbarskega uničenja ter odstranjevanja arheoloških in sakralnih objektov, vsled protipotresnih ukrepov ter ukrepov za zaščito pitne vode itd.

Počasi postajajo na okoliški zazidavi tudi že znane ter očitne škodljive in drage posledice gradnje podzemne garaže izpod Kongresnega trga, čeprav so bile gradbene in hidrogeološke okoliščine tam bistveno manj zahtevne, kakor bodo le-te pod tržnico. Številne hudo škodljive posledice pretekle nestrokovne gradnje zlorabljene Plečnikove zasnove Mesarskega mosta so namreč tudi že po nekaj letih jasno razvidne na Semenišču, v njegovi deloma nepopravljivo hudo razpokani edinstveni baročni knjižnici, kakor tudi na preko Unesca zaščiteneh Plečnikovih arkadah.

Na podlagi študije ugotovljena desetkrat cenejša podzemna garaža pod Grajskim hribom, z zahtevano potrebno zmogljivostjo najmanj 600 parkirnih mest, ne bo ogrožala baročne zazidave ter dobro ohranjenih srednjeveških ostankov stare Ljubljane in bo lahko dodatno služila tudi v svrhu javnega zaklonišča.

Franc Maleiner, univ. dipl. inž. kom., Ljubljana

<https://www.dnevnik.si/mnenja/odprta-stran/jankoviceva-trznica-ohranja-vec-kot-hribarjev-in-plecnikov-nacrt-2-2776022/>